

Kuhmoisten kunta
Rakennuslautakunta

Toritie 34 A
17800 Kuhmoinen

MAA-AINESLUPAPÄÄTÖS

Päätös annettu julkipanon
jälkeen 3.3.2023
Kokouspäivä 22.2.2023

Asia

Maa-aineslain (MAL 555/1981) 4 §:n mukainen lupahakemus maa-ainesten (hiekkä ja sora) ottamiseen. Lupaa haetaan olemassa olevan toiminnan jatkamiseen.

Luvan hakija

Längelmäen sora Oy
Ansiolahdentie 21
17800 KUHMOINEN
Y-tunnus 0779956-4
Yhteyshenkilö Liehu Markku [REDACTED]

Toiminnan sijainti

Kuhmoinen, Kaukolan kylä, tila Pitkäkorven sora-alue 291-403-12-13.

Luvan hakemisen peruste

Maa-aineslaki (MAL 555/1981) 4 § 1 momentti

Lupaviranomaisen toimivalta

Kuhmoisten kunnan hallintosäännön (16.8.2021) mukaan rakennuslautakunta toimii maa-aineslain tarkoittamana lupa- ja valvontaviranomaisena kunnassa.

Asian vireille tulo

Hakemus on tullut vireille 2.9.2022. Hakemusta pyydettiin täydentämään 27.10.2022 ja 12.1.2023. Täydennykset saapuneet 14.11.2022 ja 23.1.2023.

Ottamisalueen ympäristö ja alueen kaavoitustilanne

Sijainti ja tieyhteys

Pitkäkorven sora-alueen tila sijaitsee noin 15 km etäisyydellä Länkipohjasta ja noin 16 km Kuhmoisten kirkolta Kylämä-Länkipohja-Karklampi paikallistien itäpuolella noin 50 metriä kyseiseltä tieltä. Liikenne ottamisalueella tapahtuu omaa tietä pitkin paikallistielle. Lyhyellä metsätiellä on lukittava portti.

Lähimmät häiriintyvät kohteet

Suunnitelma-alueesta 500 m säteellä sijaitsee yksi vakituudessa asuinkäytössä oleva asuinrakennus, kolme loma-asuntoa ja Kylämän Kyläyhdistys ry:n rakennus. Lähin asuinkiinteistö sijaitsee noin 360 metrin etäisyydellä ottamisalueesta, väliin jäävän Vatisoran 12:11 soranottoalueen eteläpuolella. Lähin loma-asunto sijaitsee noin 340 m etäisyydellä suunnitelma-alueesta itään.

Kaavoitustilanne

Suunnitelma-alue sijoittuu Kuhmoisten kunnan kaavoittamattomalle alueelle. Alueella on voimassa Keski-Suomen maakuntakaava, jota koskee seuraavat merkinnät: Biotalouteen tukeutuva alue. Merkintään liittyy suunnittelumääräys, jonka mukaan maa- ja metsätalous sekä turvetuotanto tulee suunnitella ja toteuttaa niin, että kulloinkin voimassa olevassa Keski-Suomen pintavesien toimenpideohjelmassa esitetyt vesienhoidon tavoitteet saavutetaan. Lisäksi alue on merkitty maakuntakaavaan matkailun ja virkistyksen vetovoima-alueeksi. Alueelle ei ole tehty tarkempia maankäyttösuunnitelmia.

Pohjavesitilanne

Suunnitelma-alue sijaitsee muuhun vedenhankintakäyttöön soveltuvalla Kylämän (0929113) 2-luokan pohjavesialueella. Alueen eteläosassa on tehty antoisuuspumppaus, jonka tulosten perusteella se on arvioitu potentiaaliseksi vedenotto paikaksi. Pohjaveden päävirtaussuunta harjussa on luoteesta kaakkoon. Rajanaapuritilan Vatisora 12:11 alueella on kaksi pohjaveden havaintoputkea, joista mitatun pohjaveden korkeuden keskimääräinen korkeus viimeisen viiden vuoden ajalta on ollut +127,53 (N2000). 20.11.2012 mitattu korkein arvo on ollut +128,92 (N2000).

Edellisen lupahakemuksen yhteydessä Keski-Suomen ELY-keskus on lausunut, että pohjavesi on korkeammalla Pitkäkorven sora-alueella, kuin sen eteläpuolisella Vatisoran tilalla. Nykyistä lupahakemusta koskevan ELY-keskuksen täydennyspyynnön mukaisesti Pitkäkorven sora-alueelle asennetun pohjavesiputken 4.10.2022 mitattu pohjaveden korkeus oli +126,9 (N2000). Pohjaveden keskimääräisen korkeusaseman selvittäminen vaatii pidempää seuranta. Kunnassa on kunnanhallituksen vuonna 2019

hyväksymä pohjavesialueiden suojelusuunnitelma.

Luonnonolosuhteet

Ottamisalue rajoittuu etelässä Vatisora nimisen tilan 12:11 soranottoalueeseen, pohjoisessa suohon ja muilta osin metsämaahan. Lähimmät pintavedet Särkilammi ja Ylänen, sijaitsevat molemmat noin 400 metrin etäisyydellä alueesta luoteeseen ja itään. Alue on ollut luonnontilaisena puolukkatyyppin (VT) kuivahkoa kangasta. Kenttäkerroksen varpuina on esiintynyt puolukkaa, mustikkaa ja kanervaa, sammaleena seinäsammalta. Puusto on ollut pääosin mäntyä ja pensaskerroksessa on ollut jonkin verran katajaa. Edellä mainitut havainnot on tehty naapuritilojen käsittelemättömästä alueesta.

Alueen lähiympäristöstä ei ole löytynyt uhanalaisiksi tai suojeltaviksi määritettäviä kasveja. Ottamisalue on lähes kokonaisuudessaan aiemman maa-aineksenoton piirissä ollutta aluetta. Alueen kasvillisuus on poistettu ja alue on puuton lukuun ottamatta kiinteistön kaakkoiskulman pientä puustoista aluetta. Ottamisalue ei kuulu suojelualueeseen, eikä sen lähistöllä ole muinaismuistoalueita. Suunnitelma-alueen kaakkoispuolelle sijoittuu noin 1,4 kilometrin etäisyydelle Isojärvi-Arvajanreitti-Natura-alue (FI0900101). Kyseiseen Natura-alueeseen kuuluva Isojärven kansallispuisto sijaitsee noin 1,9 kilometriä luoteeseen.

Maa-aineisten ottamistoiminta

Lupaa haetaan hiekan ja soran ottamiseen sekä seulontaan paikan päällä. Hakijalla on Kuhmoisten kunnan teknisen lautakunnan vuonna 2012 myöntämä maa-ainekslupa, jonka voimassaolo on päättynyt 26.10.2022. Pitkäkorven sora-alue –nimisen tilan omistaa Längelmäen Sora Oy.

Ottamismäärä ja aika

Hakemuksen mukainen suunnitelma-alueen pinta-ala on 2,097 ha ja ottamisalueen pinta-ala 2,08 hehtaaria. Suunniteltu alin ottamistaso on +131,0 m (N2000), jolloin alueella mitatun pohjaveden pintaan jää hakijan mukaan noin 4 metrin suojakerrospaksuus. Haettu kokonaismäärä on 121 160 m³ltr ja vuosittainen ottomäärä 12 000 m³ltr. Lupaa haetaan 10 vuoden ajaksi päätöksen antopäivästä lukien. Päättyneen luvan maa-aineksia on ottamatta 83 160 m³ltr.

Tällä luvalla haettava ottomäärä	121 160 m ³ ltr
Vuotuinen otto	12 000 m ³ ltr
Ottoaika	10 vuotta

Ottamisalueen pinta-ala	2,08 ha
Keskimääräinen ottamissyvyys	2 – 23 m

Ottamiseen liittyvät järjestelyt

Liikennöinti alueelle tapahtuu jo käytössä olevaa tietä myöten Länkipohja-Karklampi paikallistielle. Hakijan mukaan suunnitelma-alueelle ei sijoiteta kiinteitä laitteita tai rakennelmia. Ottamistoiminnassa käytetään liikuteltavia koneita ja laitteita. Myös tauko- ja varastotilat ovat liikuteltavia. Työturvallisuudesta ja ulkopuolisten turvallisuudesta aiotaan huolehtia siten, että pääsy jyrkille luiskille estetään lippusiimoin/puomein ja ottamisalueen reunoille asetetaan varoitustaulut ilmoittamaan ottamisalueesta. Ottamisalue paalutetaan maastoon ennen aloituskatselmusta ja rakennetaan tarvittava määrä korkeutta osoittavia korkeusmerkkejä.

Epäselvyydet alueen käytöstä ja toimintatavoista katselmoidaan tarvittaessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa. Kunkin vuoden aikana otetut ainesmäärät ilmoitetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle viranomaisraportin yhteydessä seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

Työkoneet, tankkaus, öljytuotteet ja niiden käsittely

Työskentelyn aikana aiotaan huolehtia siitä, että koneet, laitteet ja kuljetuskalusto ovat hyvässä kunnossa, siten ettei niistä pääse maaperään sellaisia epäpuhtauksia, jotka olisivat vaaraksi maaperälle ja ympäristölle. Koneiden ja laitteiden kuntoa seurataan silmämääräisesti työn ohessa. Alueella ei aiota tehdä ajoneuvojen taikka koneiden tai laitteiden huolto- ja kunnossapitotöitä, lukuun ottamatta työn normaalin kulun kannalta välttämättömiä pienimuotoisia toimenpiteitä. Koneita ja laitteita ei suunnitella pestäväksi alueella.

Toimenpiteissä alustana on tarkoitus käyttää imeytysmattoa tai muuta alustaa, joka estää maaperälle ja pohjavedelle haitallisten aineiden pääsyn maaperään. Poltto- ja voiteluaineet säilytetään kaksoisvaippasäiliöissä. Tankkauspaikan läheisyyteen varataan mahdollisen öljyvahingon varalta imeytysturvetta tai imeytysmattoa. Työkoneet varustetaan imeytysmatolla. Seulontaa on suunniteltu suoritettavaksi 1–3 kertaa vuodessa pääosin talviaikaan 1–2 viikon jaksoissa. Työn aikana noudatetaan voimassa olevia maansiirtotöitä koskevia työ- ja turvallisuusohjeita sekä maa-aineslupaehtojen määräyksiä.

Ottamistoimintaa ja kuljetuksia tullaan suorittamaan arkipäivisin ma-pe klo 06.00–22.00 välisenä aikana. Poikkeustapauksissa kuljetuksia tehdään myös viikonloppuisin.

Kaivannaisjätteet ja muu jätehuolto

Kaivannaisjätteen kokonaismääräksi arvioidaan 1500 m³ ktr pintamaata. Pintamaita käytetään alueen maisemoinnissa. Toiminnasta ei toimitetussa suunnitelmassa oleteta syntyvän muunlaista jätettä.

Toimenpiteet ympäristöhaittojen vähentämiseksi

Arvio toiminnan vaikutuksesta ympäristöön

Alueella ei ole tehty laajempaa ympäristöselvitystä, vaan havainnot perustuvat hakijan havaintoihin. Hakija arvioi, ettei merkittäviä ympäristövaikutuksia esiinny, koska alue on jo ennestään maa-ainestenottoaluetta. Suunniteltu ottoalue ja sen ympäristö ovat jo aikaisemman ottamistoiminnan muokkaamaa. Vaikutus ympäristöön on väliaikainen, suunnitelman mukaisesti maisemoitu alue sopeutuu ympäristöön ja metsittymisen jälkeen sille palaa alkuperäinen eläimistö.

Maa-aineksen ottamistoiminnan vaikutus ympäristön normaaliin metsäiseen tilaan on hakijan mukaan väliaikainen ja poistuu, kun maisemointi on suoritettu ja alue on metsittynyt. Suunnitelman mukaan toimittaessa maa-aineksen ottamisella ei aiheuta maisemakuvan turmeltumista ottaen huomioon ottamistason, joka jättää maiseman kumpuilevaksi ja sopeutuu ympäröivään topografiaan. Kun luiskat on maisemoitu niin ne ovat turvallisia maastossa liikkuville ihmisille ja eläimille. Ihmisten ja eläimistön kohdalla ei tapahdu tilapäisen muutoksen jälkeen suurta muutosta. Jälkihoitettu maisemoitu ottamisalue palautuu suunnitelmien mukaan metsätaloudekäyttöön ja on osana ympäröivää metsätalousaluetta. Alue palautuu normaaliksi metsätalousalueeksi ja sopii myös virkistyskäyttöön.

Jälkihoitotoimenpiteet

Ottamistoiminnan edettyä ottamisaluetta aletaan maisemoida niiltä osin, mitä ei tarvita työ- ja varastotilana. Maisemoinnissa otetaan huomioon maasto-olosuhteet ja ympäristö. Maisemoinnissa luiskat lasketaan kaltevuuteen 1:2. Luiskien yläreunat pyöristetään maastoon mukautuviksi. Osa ylimääräisistä maakivistä käytetään luiskien alareunojen muotoilussa. Ottamisalueen reunoille varastoidut pintamaat levitetään ottamisalueen pohjalle. Luiskien kaltevuutta 1:2 puoltaa se, että maisemoitavat luiskat ovat suhteellisen matalat. Maisemointi tullaan suorittamaan heti kun ottamistoiminta sen sallii. Ottamisalueen annetaan maisemoinnin jälkeen metsittyä luontaisesti ottaen huomioon ottamisalueen metsäisen ympäristön, joka huolehtii taimiston syntymisestä.

Asian käsittely

Hakemuksesta tiedottaminen

Hakemuksesta on kuulutettu maa-ainelain 13 §:n mukaisesti Kuhmoisten kunnan kotisivuilla 13.10. – 12.11.2022. Kuulutusaikana lupahakemus liitteineen on ollut nähtävillä teknisessä toimistossa ja kunnan yleisessä tietoverkossa.

Kunnan toimesta on suoritettu tarvittavat naapurikiinteistöjen omistajien kuulemiset, 3 kpl.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty lausunnot 22.9.2022 lähteneillä lausuntopyynnöillä Pirkanmaan ELY-keskukselta ja Keuruselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimistolta.

Pirkanmaan ELY-keskus antoi (19.10.2022) seuraavan lausunnon:

Lupahakemuksessa on kuvailtu alueen luonnonolot pääpiirteittäin. ELY-keskus katsoo, että alueelta ei ole tarpeen tehdä täydentäviä luontoselvityksiä. ELY-keskuksen luontotietoa sisältävässä paikkatietoaineistossa ei ole havaintoja huomionarvoisista lajeista tai luontotyypeistä ottamisalueelta tai sen lähiympäristöstä. Tämä aineisto ei kuitenkaan ole kattava, ja vastuu paikallisten luontoarvojen huomioimisesta on hankkeesta vastaavalla taholla. Soran ottamisalueen rinteeseen voi olla muodostunut tai muodostua erittäin uhanalaisen törmäpääskyn pesimäyhdyskuntia. Törmäpääsky on rauhoitettu lintulaji, jonka pesintää saa häiritä. Törmäpääsky ei ole herkästi häiriintyvä laji, joten maa-ainestenottoa voi jatkaa pesien läheisyydessä. Seinämää/kasaa, jossa pesäkolot ovat, ei saa rikkoa tai kaivaa niin, että pesät voivat vahingossa rikkoontua. Alueelle mahdollisesti muodostuneet törmäpääsky-yhdyskunnat tulee ottaa huomioon maa-ainesten oton yhteydessä ja ottamisen jälkeisessä maisemoinnissa.

Hakemuksen mukaan suunnitelma-alueen eteläpuoleisella kiinteistöllä 12:11 on kaksi pohjaveden havaintoputkea, joissa pohjaveden keskimääräiseksi pohjaveden korkeudeksi on havaittu +128,8 m. Hakemuksen mukaan alimmaksi ottamistasoksi on suunniteltu tasoa +131 m (N2000), jonka perusteella arvio kuivakerroksen syvyydeksi olisi 4,2 m. Pirkanmaan ELY-keskus huomauttaa, että mikäli pohjavettä on havaittu tasolla +128,8 m ja alimpana ottamistasona olisi +131, jäisi suojakerrospaksuudeksi vain 2,2 m. Etäisyys eteläpuolen kiinteistön pohjavesiputkille on suunnitelma-alueelta noin lähimmillään noin 250 m, enimmillään yli 300 m.

Edellisessä lupahakemusvaiheessa Keski-Suomen ELY-keskus on lausunut, että ”pohjavesiputkista P1-P3 tehtyjen havaintojen perusteella pohjavesi on Pitkäkorven sora-alueella korkeammalla kuin eteläpuoleisella Vatijärven tilalla”. Kyseisiä pohjaveden korkeushavaintoja ei löydy pohjavesitietojärjestelmästä (POVET).

Pohjaveden pinnankorkeustieto suunnitelma-alueelta ei ole yksiselitteinen. Ylimmän havaitun pohjaveden pinnan yläpuolelle tulee jättää aina vähintään 4 metriä paksu suojakerros. Mikäli pohjavettä on havaittu eteläpuolen kiinteistön eteläosassa tasolla +128,8 m, tulee suojakerrospaksuuden ollessa vähintään 4 metriä, ja alimman ottamistasona olla kyseissä kohdassa +132,8 m. Lisäksi on mahdollista, että pohjaveden pinta on korkeammalla suunnitelma-alueella, jolloin suunnitelma-alueella alimpana ottamistasona tulee

olla vähintään +132,8 m. Jotta voidaan varmistua PIRELY/13795/2022 3/5 riittävästä suojakerrospaksuudesta suunnitellulla ottamisalueella, tulee hakemusta täydentää asentamalla alueelle pohjavesiputki pohjaveden pinnan selvittämiseksi (Vna maa-ainesten ottamisesta 1 § kohta 5). Putkikortti tulee toimittaa myös ELY-keskukseen. Pohjavesiputken tulee näytteenottoon soveltuva muovinen havaintoputki ja se tulee asentaa riittävän syvälle niin, että kuivimpinakin kausina niistä saadaan mitattua pohjaveden pinnan korkeus luotettavasti. Lisäksi alueelta saatavan maa-aineksen määrä tulee laskea uudelleen ylimmän mitatun pohjaveden pinnan perusteella.

Suunnitelma-alueesta etelään on tehty antoisuuspumppaus, joka on antoisuuspumppauksen tuloksen perusteella arvioitu potentiaaliseksi vedenotto paikaksi. Mahdollinen tuleva vedenhankinta tulee huomioida lupaharkinnassa. Mikäli tälle alueelle tulee vedenotto, on mahdollista, että nyt kyseessä oleva alue ulottuu mahdollisen vedenottamon lähisuojavyöhykkeelle. Lähisuojavyöhykkeellä suojakerrospaksuus pohjaveteen olemassa olevilla ottamisalueilla on 6 metriä ja ottaminen voi tulla kyseeseen lähinnä vanhojen ottamisalueiden kunnostamisen yhteydessä.

Muilta osin Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että maa-ainesten ottaminen voi alueella olla mahdollista ilman, että siitä ennalta arvioiden aiheutuu ympäristölle maa-ainelain, vesilain tai luonnonsuojelulain tarkoittamaa haittaa. Luvan käsittelyssä tulee huomioida seuraavaa:

Pohjaveden pinta

Ylimmän havaitun luonnollisen pohjaveden pinnan päälle tulee jäädä aina vähintään neljä metriä paksu suojakerros.

Tarkkailu

Pohjaveden pinnan tasoa tulee seurata säännöllisesti alueelle asennettavasta pohjavesiputkesta neljä kertaa vuodessa (maalis-, kesä-, syys- ja joulukuussa). Uudesta havaintoputkesta tulee toimittaa putkikortti sijaintitiedon kanssa Pirkanmaan ELY-keskukseen.

Alueen pohjaveden laadun ja ottamisen vaikutusten selvittämiseksi tulee alueen pohjavesiputkesta vuosittain otettavasta näytteestä analysoida haju, maku, sameus, väri, pH, happi, permanganaattiluku/TOC, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, nitraatti, kloridi, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, mineraaliöljyt ja polttoaineöljyhilivedyt (öljyjakeet (C10-40) määritysraja 50 µg/l).

Vedenlaatunäytteet tulee olla asiantuntevan näytteenottajan ottamia ja näytteenoton tulee vastata laboratorion laatukriteerejä (sertifioitu/akkreditoitu). Lisätietoa laadun tarkkailusta löytyy Maa-ainesten ottaminen: opas kestävään käyttöön (2020) s.124.

Tarkkailuohjelmaa voidaan tarkistaa tulosten pohjalta. Vuosittaiset tulokset tulee toimittaa tiedoksi myös Pirkanmaan ELY-keskukseen (kirjaamo.pirkanmaa(at)elykeskus.fi).

Ottamistoiminta

Polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estettävä. Näitä aineita ei tulisi varastoida pohjavesialueilla ja niiden käsittelyssä tulee noudattaa erityistä huolellisuutta. Mikäli aineita joudutaan poikkeustilanteessa varastoimaan ja käsittelemään pohjavesialueella, tulee kiinnittää erityistä huomioita maaperän ja pohjaveden suojeluun.

Tukitoiminta- ja tankkausalueiden maarakenteet on tiivistettävä siten, että polttoaineiden ja muiden ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden pääsy maaperään ja pohjaveteen on estetty. Poltto- ja voiteluaineiden sekä kemikaalien varastointi- ja käsittelyalueiden on oltava nesteitä läpäisemättömiä (kemikaaleja kestäväällä vähintään 1 mm vahvuisesta muovista tai vastaavan tiiviysasteen saavuttavasta materiaalista rakennetulle suoja-alueelle, joka on täytetty vähintään 30 cm paksuisella kerroksella hienojakoista maa-ainesta) ja reunoiltaan korotettuja. Alueen reunan tulee ulottua vähintään 1,5 metrin etäisyydelle alueilta, joilla käsitellään tai joilla varastoidaan polttoaineita. Suoja-alueen alapuolinen perusmaa on tasattava ja siitä on poistettava sellaiset kivet ym., jotka voisivat rikkoa muovin. Suoja-alueelta kertyvät sadevedet tulee johtaa eristeen päältä öljynerotuskaivojen kautta pohjavesialueen ulkopuolelle tai pumpata riittävän suureen umpisäiliöön tai loka-autoon (veden alueelta pois kuljettamista varten) tai alue on katettava. Suojarakenteet on pidettävä kunnossa ja niiden kunto on tarkistettava päivittäin.

Polttoainesäiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä tai kiinteästi valuma-altaallisia säiliöitä ja niiden on kestävä mekaanista ja kemiallista rasitusta. Säiliöt on varustettava ylitäytönestimillä ja tankkauslaitteistot lukittavilla sulkuventtiileillä. Kuormauskalustoa tankattaessa ja huollettaessa on huolehdittava siitä, että polttoaineita tai muita pilaantumisen vaaraa aiheuttavia aineita ei pääse maaperään tai pohjaveteen.

Alueelle varataan imeytysainetta, jonka avulla mahdolliset öljy- tai polttoainevuodot voidaan kerätä talteen. Vuotojen torjuntaa varten koneissa on hyvä olla käytössä letkurikkoventtiilit ja imeytysmattoa. Koneet ja huoltoautot on syytä varustaa alkusammutuskalustolla tulipalon varalle. Toiminnan järjestämisessä tulee ottaa huomioon myös työturvallisuus. Ottamisalueella tulee huolehtia esimerkiksi siitä, että sinne ei muodostu sortumalla alttiita jyrkkiä luiskia tai talviaikana routalippoja. Onnettomuuksia ottamisalueella voidaan estää oikeilla työtavoilla etenkin luiskien ja rinteiden läheisyydessä.

Alueen yleistä turvallisuutta voidaan parantaa suoja-aidoilla, informaatiotauluilla, varoitusmerkeillä, valvonnalla sekä estämällä asiattomien henkilöiden ja ajoneuvojen liikkuminen alueella asentamalla ottamisalueelle johtaville teille lukittavat puomit tai muut esteet.

Myös pölyn ja melun vähentämistoimenpiteet ovat työsuojelullisesti perusteltuja. Mahdollisista ympäristöön kohdistuvista onnettomuus- ja häiriötilanteista ilmoitetaan pelastuslaitokselle ja ympäristönsuojeluviranomaiselle. Onnettomuus- ja häiriötilanteista aiheutuvat ympäristö- ja muut vahingot pyritään estämään tai rajaamaan mahdollisimman tehokkaasti. Häiriön sattuessa toiminnanharjoittajan tulee keskeyttää toiminta ja poistaa häiriö ennen tuotannon jatkamista. Jos maaperään tai pohjaveteen on päässyt jätettä tai muuta ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista, on aiheuttajan välittömästi ilmoitettava siitä valvontaviranomaiselle.

Ottamiseen liittyvät toiminnot tulee järjestää siten, ettei niistä voi aiheutua maaperän tai pohjaveden pilaantumista. Jätteiden, ylijäämämassojen ym. sijoittaminen ottamisalueelle ei ole sallittua.

Jälkihoito

Mahdollisessa luvassa tulee yksilöidä jälkihoitotoimenpiteet. Jälkihoitotoimia ovat mahdollisten varastokasojen poistaminen alueelta, alueen siistiminen, muotoilu ja pintamateriaalin (humus) levitys, kasvillisuuden palauttaminen sekä alueelle soveltumattoman käytön estäminen.

Luiskat tulee muotoilla alueen turvallisuuden ja maisemanhoidon kannalta riittävän loiviksi, kaltevuuteen 1:3 tai loivemmaksi. Lupa-ajan päätyttyä ottamisalueella ei tule olla maa-ainesvarastokasoja lainkaan, sillä ne estävät jälkihoidon toteuttamisen. Tiivistyneet tienpohjat ja varastokasojen pohjat tulee möyhiä ja pehmentää toiminnan loputtua, sillä tiivis maaperä läpäisee vettä huonosti ja vähentää siten muodostuvan pohjaveden määrää.

Ottamisalue tulee jälkihoitaa välittömästi ottamistoiminnan päätyttyä pohjaveden laadun turvaamiseksi. Pohjaveden suojelun kannalta on tärkeää, että asianmukaisin jälkihoitotoimenpitein alueelle aikaansaadaan oton päätyttyä mahdollisimman nopeasti uusi maannoskerros. Ottamisalueelle tulee jälkihoitotoimenpiteillä muodostaa kasvualusta seuraavalla tavalla: Pohjatasolle ja luiskiin levitetään noin 20–30 cm vahvuinen kerros keskikarkeaa tai karkeaa hiekkaa. Hiekkakerroksen päälle levitetään noin 5 cm vahvuinen kerros humusta, joka sekoitetaan hiekkakerroksen pintaosaan. Tähän tarkoitukseen voidaan käyttää alueelta kuorittua pintamaata tai muualta tuotua tarkoitukseen sopivaa tutkittua humusta. Hiekkaisella maalla humus sekoitetaan suoraan pohjamaan pintaosaan.

Pohjavesialueella levitettävä pintamateriaali ei saa olla liian hienorakeista, sillä hienorakeinen maalaji vähentää pohjaveden muodostumista ja soveltuu huonosti kasvillisuuden kasvualustaksi. Myöskään karike ja kuorike eivät sovellu pohjavesialueella käytettäväksi. Ottamisalueelle tulee istuttaa sekapuustoa. Valtapuuksi sopii mänty, jonka lisäksi alueelle istutetaan rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää ja pihlajaa. Mäntyä voidaan istuttaa 2 500 kappaletta hehtaarille ja muita yhteensä 500 kappaletta hehtaarille. Alueen jälkihoidon lopputuloksena tulee olla mahdollisimman hyvin ympäristöön sopeutuva alue. Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto pyysi lisäaikaa lausunnon antamiselle 31.10.2022 saakka. Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimisto antoi 28.10.2022 seuraavan lausunnon:

Pohjavesialueella tulee noudattaa erityistä huolellisuutta. Pohjaveden pintaa on syytä jatkossakin tarkkailla alueella säännöllisesti ja jättää riittävä suojaava kerros koskemattomaa maainesta.

Mahdollisessa pölynsidonnassa alueella saa käyttää vain puhdasta vettä.

Koneiden tankkaus, polttoaineiden käyttö, käsittely ja varastointi tulee järjestää siten, että siitä ei aiheudu maaperän ja sitä kautta pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Öljynimeytystarvikkeet tulee olla jatkuvasti saatavilla käytön aikana ja niitä käytetään välittömästi mahdollisen vuodon poiskorjaamiseen.

Lähialueen asukkaille on syytä etukäteen tiedottaa mm. toiminnan muutoksista, sen haitoista ja kestosta sekä keneen mahdollisista haitoista voi olla yhteydessä toiminnan aikana.

Muistutukset ja mielipiteet

Hakemuksesta ei kuulutusaikana jätetty muistutuksia tai annettu mielipiteitä.

Hakijan kuuleminen

Hakijalle on toimitettu sähköpostitse täydennyspyyntö annetuista lausunnoista 27.10.2022. Hakijalle varattiin tilaisuus antaa vastineensa hakemuksen johdosta annettujen täydennyspyyntöjen yhteydessä.

Tarkastukset

Alueella on tehty maa-aineslain mukainen tarkastus lupahakemuksen johdosta 30.8.2022.

Rakennuslautakunnan ratkaisu

Rakennuslautakunta päättää myöntää Längelmäen Sora Oy:lle maa-

aineslain 4 §:n mukaisen luvan soran ja hiekan ottamiseen sekä seulontaan Kaukolan kylässä tilalle Pitkäkorven sora-alue (291-403-12-13) hakemuksessa esitetyllä 2,08 hehtaarin ottoalueella 31.8.2022 päivätyn ottamissuunnitelman mukaisesti, hakijan täydennyksissä olevin lisäselvityksin ja tämän lupapäätöksen määräyksiä noudattaen.

Maa-ainesten ottolupa on voimassa 10 vuotta päätöksen antopäivästä lukien.

Maa-ainesluvan lupamääräykset

Ottamistoiminta

1. Alin sallittu ottotaso on +133 (N2000), kuitenkin vähintään neljä (4) metriä ylimmän pohjavesipinnan yläpuolella. Ottotason alapuolisia massanvaihtoja tai pohjaveden asemaa muuttavaa kaivua ei sallita.
2. Ottamissuunnitelman mukaiselta alueelta (2,08 ha) otettavan maa-aineksen kokonaisottomäärä on 92 600 m³ctr ja vuotuinen ottomäärä on 9 000 m³ctr.
3. Alueelle ei saa läjittää tai levittää muualta tuotuja maa-aineksia lukuun ottamatta jälkihoitotoimenpiteiden yhteydessä tarvittavaa verhoilumateriaalia. Muualta tuotua verhoilumateriaalia ei saa varastoida alueella. Alueella ei saa säilyttää eikä sinne saa haudata jätteitä.
4. Ottamisaluetta ei saa ulottaa 10 metriä lähemmäksi naapuri kiinteistörajaa, ellei asiasta ole tehty kirjallista sopimusta kiinteistön omistajan kanssa. Mikäli rajalla tapahtuu maa-aineisten ottamista yhteistyössä rajanaapurin kanssa, tulee tästä toimittaa sopimus valvontaviranomaiselle ennen oton aloittamista.

Turvallisuus ja haittojen ehkäiseminen

5. Ottamisalueelle tulee sijoittaa selkeä taulu, jossa ilmenee mm. maa-ainesluvan haltijan yhteystiedot ja luvan voimassaoloaika.
6. Valvonnan helpottamiseksi alueelle tulee asentaa riittävästi alinta ottotasoa osoittavia ja selvästi näkyviä korkeusmerkkejä. Ottamisalueen rajat tulee merkitä selvästi maastoon ennen ottotoiminnan alkamista. Lisäksi jyrkät rintaukset on merkittävä lippusiimalla sekä varoituskyltein. Aidat ja muut merkinnät on pidettävä jatkuvasti kunnossa.
7. Työkoneiden tankkaus tulee järjestää siten, että siitä ei aiheudu maaperän tai sitä kautta pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Poltto- ja voiteluaineiden sekä kemikaalien varastointi- ja käsittelypaikkojen maaperä tulee olla suojattu öljyhiilivetyjen ja kemikaalien vaikutusta kestävällä materiaalilla, esimerkiksi HDPE-muovikalvolla ja sen

päälle levitettävällä 30 cm:n suojamaakerroksella.

Maaperäsuojauksen reunat tulee olla korotetut niin, että alueelta öljy- yms. vuodot voidaan onnettomuustilanteissa kerätä hallitusti talteen. Tankkauspaikalla maaperäsuojauksen tulee olla niin laaja, että se kattaa myös tankattavan työkoneen alan. Alueella ei saa käyttää huonokuntoisia koneita ja ajoneuvoja eikä niitä saa pestä.

8. Polttoainesäiliöiden on oltava kaksoisvaippasäiliöitä tai kiinteästi valuma-altaallisia säiliöitä ja niiden on kestettävä mekaanista ja kemiallista rasitusta.

9. Koneiden huoltotoimenpiteet tulee tehdä muualla kuin ottamisalueella. Mikäli koneille joudutaan tekemään alueella välttämättömiä huoltotoimenpiteitä, tulee ne tehdä tiivistetyllä tukitoiminta-alueella tai paikat on suojattava imeytysmatolla, muovikalvolla tai vastaavalla tiiviillä rakenteella, joilla voidaan estää vuotojen pääsy maaperään ja pohjaveteen.

10. Maa-ainesten varastointi ja käsittely sekä alueet, joilla työkoneet ja kuljetuskalusto liikkuvat, tulee hoitaa niin, että haitallinen pölyäminen voidaan tehokkaasti estää. Pölynsidontaan tulee käyttää puhdasta vettä. Pölynsidontaan ei saa käyttää kemikaaleja, joilla voi olla haitallisia vaikutuksia pohjaveden laatuun.

11. Törmäpääsky on rauhoitettu lintulaji, jonka pesintää ei saa häiritä. Alueelle mahdollisesti muodostuneet yhdyskunnat tulee ottaa huomioon maa-ainesten oton yhteydessä ja ottamisen jälkeisessä maisemoinnissa.

Raportointi ja seuranta

12. Alueelle sijoitetusta pohjavesiputkesta tulee seurata pohjaveden pinnan korkeutta kaksi (2) kertaa vuodessa. Tulokset on toimitettava ympäristönsuojeluviranomaiselle kerran vuodessa heti, kun tulokset ovat saatavilla, viimeistään 31.1.

13. Ennen ottamistoiminnan jatkamista tulee alueella sijaitsevasta havaintoputkesta ottaa vesinäyte ja analysoida siitä haju, maku, sameus, väri, pH, happi, permanganaattiluku/TOC, sähkönjohtavuus, rauta, mangaani, sulfaatti, nitraatti, kloridi, kokonaiskovuus, alkaliniteetti, mineraaliöljyt ja polttoaineöljyhiilivedyt (öljyjakeet (C10-40) määritysraja 50 µg/l). Ottotoiminnan aikana on pohjaveden laatua tarkkailtava ns. suppealla analyysillä kerran vuodessa ja laajalla analyysillä kolmen (3) vuoden välein. Vesinäytteen otossa tulee käyttää asiantuntevaa näytteenottajaa ja analysoinnissa akkreditoitua laboratoriota. Analyysitiedot on toimitettava valvontaviranomaiselle vuosittain.

14. Jos öljyä tai muuta pohjaveden laatua vaarantavaa ainetta joutuu maaperään, on siitä ilmoitettava välittömästi Pirkanmaan pelastuslaitokselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä ryhdyttävä heti toimenpiteisiin vahingon leviämisen estämiseksi.

15. Luvan hakijan tulee tehdä maa-ainelain 23 a §:n mukainen ilmoitus vuosittain otetun maa-aineksen määrästä seuraavan vuoden tammikuun loppuun mennessä NOTTO-rekisteriin. Mikäli tietoja ei ilmoiteta sähköisesti, tulee ne ilmoittaa kunnan valvontaviranomaiselle vuosittain 31.1. mennessä (maa-ainesasetus 9 §).

Jälkihoito ja toiminnan lopettaminen

16. Alueen jälkihoitotoimenpiteet tulee tehdä vaiheittain ottamisen edistyessä. Alue tulee muotoilla lopulliseen muotoonsa heti, kun se on otettu suunnitelman mukaan loppuun. Alueen reunat tulee luiskata 1:3 tai loivemmaksi. Otetun alueen pohja on muotoiltava loivasti vaihtelevaksi harjanteilla ja kumpareilla ympäristön alkuperäisiä maaston muotoja jäljitellen. Tiivistynyt maaperä tulee myöhiä, jotta vedenläpäisevyys palautuu. Alueelle tulee muodostaa mahdollisimman nopeasti uusi kasvualusta esimerkiksi alueelta kuorittuja pintamaita käyttäen (n. 20 cm karkeaa hiekkaa, n. 5 cm humusta pintaosaan sekoitettuna).

17. Ottamisalueelle tulee istuttaa sekapuustoa tai täydentää luontaista uudistumista niin, että luvan tai toiminnan päättymisajankohtana, on puustoa 3 000 tainta per hehtaari. Männyn taimia 2 500 per hehtaari ja rauduskoivua, haapaa, harmaaleppää sekä pihlajaa yhteensä 500 tainta hehtaarilla.

18. Kun maa-ainesten otto tai maa-aineluvan voimassaolo on päättynyt, tulee luvan haltijan pyytää valvontaviranomaiselta lopputarkastusta.

19. Jos lupaan perustuva oikeus maa-ainesten ottamiseen siirretään toiselle, on siirrosta viipymättä ilmoitettava lupaviranomaiselle. Luvan aikaisempi haltija vastaa kaikista lupaan liittyvistä velvoitteista, kunnes hänen tilalleen on hakemuksessa hyväksytty toinen tai lupa ympäristönsuojeluviranomaisen päätöksellä toiminnanharjoittajan hakemuksesta lopetettu.

Toiminnan aloittaminen

20. Ennen ottamistoiminnan aloittamista alueella on pidettävä aloitustarkastus, jossa todetaan lupaehtojen mukaiset toimet asianmukaisesti järjestetyiksi. Aloitustarkastuksen suorittaa lupaviranomainen luvanhaltijan pyynnöstä.

21. Ennen maa-ainesten ottamiseen ryhtymistä hakijan on lupaehtojen täyttämisen ja jälkihoidon varmistamiseksi asetettava maa-ainelain 12 §:n mukainen vakuus 12 480 €. Vakuuden tulee olla voimassa vähintään yhden vuoden tämän päätöksen voimassaoloajan yli menevälle ajalle. Vakuus palautetaan vasta hyväksytyin loppukatselmuksen jälkeen.

22. Luvan käsittelystä peritään Kuhmoisten kunnan valtuuston § 74 13.11.2017 vahvistaman taksan mukainen perusmaksu 200 €, tarkastusmaksu 662,5 €, vakuuden hyväksymismaksu 60 € ja naapureiden kuulemisesta 120 € (alv 0%).

23. Ottamistoiminnasta peritään vuosittain kulloinkin voimassa oleva valvontamaksu, joka luvan voimaan tullessa on 190 € (alv 0%).

Päätöksen perustelut

Maa-aineslain 3 §:n 1 momentin mukaan maa-aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista, huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa tai tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesialueen veden laadun tai antoisuuden vaarantumista.

Maa-aineslain 1 §:n mukaisesti tavoitteena on ainesten otto ympäristön kestävästä kehitystä tukevalla tavalla.

Maa-aineslain 6 §:n mukaan lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä, jos asianmukainen ottamissuunnitelma on esitetty, eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa. Asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon myös lupamääräysten vaikutus.

Hakija on esittänyt asianmukaisen ottamissuunnitelman eikä ottaminen tai sen järjestely ole ristiriidassa 3 §:ssä säädettyjen rajoitusten kanssa, joten lupa maa-ainesten ottamiseen on myönnettävä.

Lupamääräysten perustelut

Ainesten ottamista koskevaan lupaan on liitettävä määräykset siitä, mitä hakijan on noudatettava hankkeesta aiheutuvien haittojen välttämiseksi tai rajoittamiseksi, jos nämä seikat eivät käy ilmi ottamissuunnitelmasta (MAL 11 §).

Määräykset 1 ja 2 on annettu valvonnallisista syistä. Ottamismäärä on hakijan vastineessa esitetyn korjatun ottamismäärän mukainen. Määräyksessä on huomioitu ELY-keskuksen antama lausunto ja alueen pohjavedenkorkeuden mittaushistoria.

Määräys 3 on tarpeen, koska muualta tuoduissa maa-aineksissa voi olla haitallisia aineita, jotka voivat varastoinnin aikana kulkeutua pohjaveteen. Mikäli alueelta kuoritut pintamaat eivät riitä kasvualustan muodostamiseen, voidaan tähän tarkoitukseen käyttää myös muualta tuotuja puhtaita aineksia. Jätteiden säilyttäminen ja niiden hautaaminen voi pilata maaperää sekä pohjavettä, joten se tulee kieltää.

Määräykset 4-6 ovat tarpeen ottamisen ja sen valvonnan tueksi, alueella liikkuvien ja lähiympäristön turvallisuuden varmistamiseksi, ottamistoiminnan pysymiseksi ottamissuunnitelman mukaisella alueella sekä tasapuolisen toiminnan mahdollistamiseksi raja-alueella. Korkeusmerkinnöillä varmistetaan, ettei ottamista uloteta liian lähelle pohjavettä.

Määräyksillä 7-9 varmistetaan, että polttoaineet varastoidaan turvallisesti säiliöissä, joissa on vuotoaltaat onnettomuustapauksien varalta. Koneiden ja ajoneuvojen huoltojen yhteydessä, polttonesteitä varastoitaessa, polttoainesäiliöitä täytettäessä tai ajoneuvoja ja työkoneita tankatessa maahan voi päästä valumaan aineita, jotka pilaavat maaperää sekä aiheuttavat pohjaveden pilaamisvaaran. Toiminta-alueelta tulevista sade- ja sulamisvesistä voi aiheutua haittaa laskuojien ja lähivesistön vedenlaadulle.

Määräyksellä 10 varmistetaan, että toiminnan aiheuttamasta pölystä ei aiheudu terveyshaittaa. Pölyntorjunnan on oltava tehokasta myös ajanjaksoina, jolloin veden käyttäminen pölyntorjunnassa ei ole mahdollista.

Määräys 11 on tarpeen, jotta toiminnan mahdollisia haittoja voidaan vähentää.

Määräykset 12-15 on annettu, jotta luvan saaja ja viranomaiset ovat selvillä toiminnasta ja toiminnan mahdollisesti aiheuttamista päästöistä. Lupamääräysten seuranta ja ympäristön tilan seuranta vaativat kirjanpitoa ja siitä raportointia.

Määräykset 16 ja 17 on annettu alueen siistimiseksi ja maisemoimiseksi. Ottamisalueen muotoilusta on tarpeen määrätä, jotta alue ottamistoiminnan jälkeen sopii ympäröivään maisemaan ja alueella on turvallista liikkua. Tiivistyneen maaperän möyhminen ja maannoskerroksen palauttaminen nopeuttaa kasvillisuuden muodostumista, joka on erityisen tärkeää pohjaveden suojelun kannalta.

Määräykset 18 ja 19 on annettu valvonnallisista syistä, toiminnan loppumisen ja toiminnan harjoittajan vaihtumisen varalta.

Määräys 20 aloitustarkastuksesta on annettu valvonnallisista syistä, ympäristövaikutusten havainnoinnin ja toiminnan luvanmukaisuuden tarkastamisen kannalta.

Määräys 21 perustuu maa-aineslain 12 §:n vakuuden antamisesta maisemoinnin varmistamiseksi. Vakuus lasketaan ottamisalueen pinta-alan mukaan 5000 € / ha. Vakuuden määrää voidaan suurentaa tai pienentää jälkihoidon kannalta vaikeiden tai helppojen olosuhteiden perusteella 20 prosentilla.

Määräyksissä 22 ja 23 ohjeistetaan lupahakemuksen ja ottamissuunnitelman tarkastamisesta sekä ottamistoiminnan valvonnasta aiheutuvien kustannusten perimisestä (MAL 23 §).

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (555/1981) 1, 1a,3,4,4b,5-7,10-13,19,20,20a,21,23 ja 23a §:t

VNa kaivannaisjätteistä (379/2008)

VNa maa-ainesten ottamisesta (926/2005) 1-4,6-9 §:t

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 6-8,15-17

Kuhmoisten kunnan maa-ainestaksa, kunnanvaltuusto 13.11.2017

Kuhmoisten kunnan hallintosääntö 16.8.2021

Luvan voimassaolo

Lupa on voimassa seuraavat kymmenen vuotta päätöksen antopäivästä lukien. Kaikki määrätyt toimenpiteet tulee suorittaa loppuun luvan voimassaoloaikana.

Lupamaksu ja sen määräytyminen

Perusmaksu	200,00 €
Lupahakemuksen käsittelymaksu	662,50 €
Naapurinkuulemiset 3 x 40 €, max 200 €	120,00 €
Vakuuden hyväksyminen	60,00 €
Yhteensä	1042,25 €

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Päätös

Päätösasiakirjat liitteineen annetaan hakijalle julkipanon jälkeen.

Jäljennös päätöksestä

Päätös annetaan tiedoksi Keurusselän ympäristön- ja terveydensuojelutoimistolle (terveydensuojelu(at)keuruu.fi) ja Pirkanmaan ELY-keskukselle (kirjaamo(at)pirkanmaaly-keskus.fi).

Päätöksestä ilmoittaminen

Julkipanoilmoitus päätöksen antamisesta asetetaan nähtäville Kuhmoisten kunnan verkkosivuille.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 8.4.2023 mennessä. Valitusosoitus on pöytäkirjanotteen liitteenä.

Lisätiedot päätöksestä

Lisätietoja päätöksestä antaa asian valmistelija ympäristösihteeri Jonna Luukinoja, p. 040 554 0887.